

Årsrapport 2022 för Enheten för medicinens historia, Medicinska Fakulteten, Lunds universitet

Enheten för medicinens historia har under året 2022 fortsatt sin verksamhet som en fristående enhet inom Institutionen för kliniska vetenskaper (IKVL) i Lund (prefekt Mikael Bodelsson), tillhörande sektion 5 med chef Håkan Arheden. Enheten har letts av undertecknad (på 10% tjänst) utan fast sekreterarhjälp, lokaliserad till Jan Waldenströms gata 15, plan 5, Skånes Universitetssjukhus, Malmö. Vi har även haft ett kontor med bibliotek på BMC (D-huset, markplan), Lund, fram till 31 maj 2022 då detta sades upp av kostnadsskäl. Vid årsskiftet 2022/2023 avgår Peter M Nilsson som chef för enheten och ny administrativ chef blir prefekt Mikael Bodelsson med Jonatan Wistrand som ansvarig för den löpande verksamheten.

Enheten har under 2022 haft en aktiv doktorand, *Åsa Mohlin*, ST-läkare i allmänmedicin, doktorand sedan mars 2017, och med godkänd halvtidskontroll 16 april 2021 samt godkänd disputation den 20 maj 2022 med professor emeritus Lars Holmberg, Uppsala, som opponent. Åsa Mohlin forskar inom fältet medicinsk humaniora. Hennes avhandlingsprojekt har innefattat tvärvetenskapliga studier kring kvinnors berättelser, återhämtning och rehabilitering i samband med bröstcancer. Tjänsten har finansierats genom en donation till Med Fak av Birgit Rausing som möjliggjort även forskning som post-doc t.o.m. november 2022. Huvudhandledare har varit professor Lisa Rydén, IKVL, och med docent Katarina Bernhardsson, docent Annika Brorsson samt Peter M Nilsson som biträdande handledare.

Dessutom finns det åtta seniora medarbetare vid enheten: *Thomas Bro, Herman Holm, Ulf Jakobsson, Anders Jeppsson, Alexandra Nicolaidis, Inga Nilsson, Jonatan Wistrand* (med 20% tjänstgöring inom Birgit Rausing Centrum för Medicinsk humaniora, BRCMH) samt *Anna Tunlid* (med 20% tjänstgöring inom BRCMH). En extern disputerad forskare med anknytning till enheten är *Nils Hansson*, akademiråd/forskare vid Heinrich-Heine Universität, Dusseldorf, Tyskland.

Följande aktiviteter har genomförts under verksamhetsåret 2022:

- *Representantskap* (suppleant) i kommittén för utgivande av Svensk Medicinshistorisk tidskrift, Stockholm, under året även medlem i dess redaktionsråd under ordförandeskap av redaktör Carl Lindgren. Dessutom har undertecknad varit styrelsemedlem i Svenska Läkaresällskapet: sektionen för medicinens historia (suppl.). Peter M Nilsson har ingått i det vetenskapliga rådet för Bengt Lindskogs Stiftelse för utdelning av pris och stipendier i medicinens historia för förtjänstfulla uppsatser.
- Ett internationellt seminarium "*Bridging the Baltic*", har genomförts den 18-19/3 2022 i Odense, Danmark. Nils Hansson var huvudansvarig och flera av Enhetens medlemmar har varit engagerade som föreläsare eller moderatorer.
- Peter M Nilsson medverkade i *Sandblomdagen* den 27/10 under rubrik "Åldrandet" i regi av Kungliga Fysiografiska Sällskapet i Lund, då även humaniora-aspekter fanns med i programmet.

- Ett *utåtriktat seminarium* har genomförts den 29/11 med fokus på kvinnliga läkare i historien. Medverkande var föredragshållare Barbro Westerhoim samt Alexandra Nicolaidis. Deltagarantalet var cirka 75 på plats i Palaestrasalen. Se bifogat program.
- Åsa Mohlin har under HT 2022 hållit i reflekterande seminarier för läkarstudenter på termin 4 i anslutning till att de genomfört sin första obduktion under utbildningen. Seminarierna beskrivs i följande bok: Bernhardsson K, Lundin I, Stenbeck E. *Litteratur och läkekonst: Nio seminarier i medicinsk humaniora*: Makadam förlag; 2021.
- Genom arbetsgruppen för Kunskapskrogen har Jonatan Wistrand medarrangerat tre föreläsningkvällar på Grand Hotell Lund.
- Jonatan Wistrand och Anna Tunlid har båda varit knutna till en Advanced Study Group (ASG) vid Pufendorfinstitutet HT 2021 – VT 2022: *Empati och medkänsla*.
- Jonatan Wistrand var en av arrangörerna för en digital workshop om *"History of Medicine within the Medical Humanities"*, online Workshop 3-4 mars, 2022, tillsammans med finska forskare inom området.
- Jonatan Wistrand har HT 2022 varit huvudhandledare för ett examensarbete på läkarutbildningen T10, liksom motsvarande för handledare Ulf Jakobsson.
- Jubileumsantologin *Medicinska fakulteten – några historiska nedslag* (red. Wistrand J, Hansson N och Nilsson P.) har i samband med portfoliosamtalen delats ut till alla läkarstudenter på T5 VT 2022 och HT 2022. Ett nytryck har gjorts (200 ex.).
- Inga Nilssons skrifter om den medicinska dokumentationens historia (som PDF filer) har använts vid utbildningen av läkarsekreterare i Umeå.

Publikationer under 2022:

Artiklar

Bro T. Benjamin Esterman (1906-1994) and the binocular visual field scoring grid that became a world standard for assessing driver eligibility. *Acta Ophthalmol.* 2022 Nov;100(7):828-833.

Gustafsson A, Nilsson PM. Provinsialläkaren Per Lovén - Verksam från norr till söder 1914-1946. *Svensk Medicinhistorisk Tidskrift* 2022; 25: 47-.

Holm H. Jag vill inte leva längre. Ur. *Lägga döden till rätta*, Antologi (Red. Anders Björnsson & Björn Rombach), Santerus förlag. Stockholm, 2022

Jeppsson A. Robert Koch, arseniken och koncentrationslägren. *Läkartidningen* 4-5 2022.

Jeppsson A. Nemesis – Vedergällningen. *Läkartidningen* 17-18 2022.

Jeppsson A. Nytt medicinhistoriskt museum i Granada. *Läkartidningen* 25-26 2022.

Jeppsson A. När får en läkare ljuga? *Läkartidningen* 40 2022

Jeppsson A. Pesten i Oran. Om Camus roman och dagens pandemi. *Allmänmedicin* 1 2022.

Jeppsson A. "Doktorerna på Drottningholm. Världsarv med medicinhistoria" av Jan Malmstedt. Recension. *Läkartidningen* 40-49 2022.

Jeppsson A. Deckare om ett orsakssamband som inte existerar. Recension av "En god man" av Karin Wahlberg. *Distriktsläkaren* 3 2022.

Nicolaidis A, Nilsson PM. Svenska läkare som medlemmar i Förbundet Sverige-Sovjetunionen. *Svensk Medicinhistorisk Tidskrift* 2022; 25:189-204.

Thomas O, Nilsson PM. Sjukdomar och diagnoser som försvunnit - några exempel. *Svensk Medicinhistorisk Tidskrift* 2022; 25:13-.

Wistrand J. Läkaryrkets akademisering i Sverige. Skrifter från 1700- och 1800-tal berättar. *Svensk Medicinhistorisk Tidskrift* 2022; 25: 209-.

Wistrand J. Ailing Hearts and Troubled Minds: An Historical and Narratological Study on Illness Narratives by Physicians with Cardiac Disease. *J Med Humanit.* 2022 Mar;43(1):129-139.

Wistrand J. Ny avhandling om svenska läkares politiska engagemang 1930-1960. (anmälan av A. Nicolaidis avhandling). *Läkartidningen* 2022, nr 4-5.

Wistrand J, Hansson N. Minnesord över Bengt Lindskog. *Vetenskapssocietetens årsbok* 2022.

Böcker

Mohlin Åsa. *Bortom bröstcancerbeskedet. Tvärvetenskapliga perspektiv på kvinnors återhämtning efter bröstcancer.* Avhandling. Lunds universitet 2022.

Föredrag vid kurser/medicinhistoriska kongresser/ motsvarande

Anders Jeppsson

AJ har föreläst om ämnet Global implosion: Hur världshistorien tränger sig in i en läkarexpedition i Norrland vid konferens anordnad 3-4 oktober 2022 i Lund av Nordic Network for Narratives in Medicine med titeln: "*Ranges of proximity: Approaching Narratives in Medicine*".

Jonatan Wistrand

- JW har föreläst för studenter på läkarutbildningen T5 om antibiotikaresistensen historia VT 2022 och HT 2022.
- JW har VT 2022 och HT 2022 varit seminarieledare på sammantaget fyra seminarier vid BoF-kursen Medicin som Humaniora för läkarstudenter på T11.
- JW har 3 maj föreläst om läkarrollens historiska utveckling på kursen ILHB30 Medicinens idéhistoria som ges av Idé och lärdomshistoriska institutionen vid Lunds universitet.
- JW har 11 maj tillsammans med Anders Ohlsson (professor i litteraturvetenskap vid LU) föreläst om medicinsk humaniora och medicinsk historia för AT-läkarna vid Skånes universitetssjukhus.
- JW har 25 augusti föreläst vid Kirurgveckan i Stockholm om Läkaren som patient.
- JW har föreläst på temat *Doctors as Patients* vid konferensen Nordic Network of Narrative Medicine i Lund 4 oktober.
- JW har 21 november föreläst för Svenska Läkarsällskapet (SLS) i Stockholm om Läkaren som patient – vittnesmål under 1900- och 2000-tal

Peter M Nilsson

- PMN har föreläst om *Viruspandemier och epidemier I människans historia*. Forskningens dag i Malmö 8/11 samt i Lund den 9/11 2022 (tillsammans med Anders Widell).
- PMN har föreläst om historia kring biobankers användning inom medicinsk forskning vid kurs i Köpenhamn den 14/11, anordnat av Statens Seruminstitut, Köpenhamn.

Lund den 13 december 2022

Peter M Nilsson, professor
Chef för Enheten för Medicinens historia (1997-2022)
Hemsida: <https://www.medicinhistoria.lu.se/startside>

LUNDS
UNIVERSITET

VÄLKOMMEN TILL ETT SEMINARIUM OM

KVINNLIGA LÄKARE I PRAKTIK OCH POLITIK

HISTORISKA SPEGLINGAR OCH SAMTIDA REFLEKTIONER

År 1923 antog Sveriges riksdag den lag som gav kvinnliga läkare rätt att tjänstgöra på statliga sjukhus. Med hundra års distans - vad har kvinnornas intåg i läkaryrket betytt för svensk sjukvård och sjukvårdspolitik?

MEDVERKANDE

Barbro Westerholm, läkare, generaldirektör vid Socialstyrelsen 1979-1985, riksdagsledamot 1988-1999 och 2006-2022

Alexandra Nicolaidis, läkare och PhD i medicinens historia

MODERATOR

Margareta Troein, läkare och professor emerita vid Lunds universitet

Barbro Westerholm

ARRANGÖR:

Enheten för medicinens historia
Medicinska fakulteten
Kontakt: Anders Jeppsson 0709-195529

PALAESTRA ET ODEUM, PARADISGATAN 4, LUND
TISDAG 29 NOVEMBER 2022 KL 18.00

www.lu.se

